Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Rosario Arrizabalaga Esnaola Artzain Mutriku, Gipuzkoa (1924)

Aurkibidea

Biografia

Mutrikun jaioa 1924an. Bost senide izan ziren. Joxe Mari anaia Balear Uharteetan hil zen gerratean. Aita, Maximo Arrizabalaga, karlista zen eta Mutrikuko kartzelan eduki zuten atxilotuta. Orduko bizipenen inguruko kontuak jasotzeko egin zion elkarrizketa Arantza Ugartek 2006an.

Zintak

MUT-075

- **Proiektua**: Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Ugarte, Arantza
- **Data**: 2006-01-01
- **Iraupena**: 51 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar
- **Emalea**: Ugarte, Arantza

Pasarteak

1. Bizilagunak sorginak zirela uste zuen

- **Erref**: MUT-075/002
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:00:26. **Bukatu**: 00:02:34
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Jaio zen etxea. Bizilagunak: Dorotea Paletas, Ana Batista... Sorginak zirela uste zuten Rosariok eta anai-arrebek. Bera gazteena, "puzkar-kumia".

2. Anaia gerran hil zen, itota

- **Erref**: MUT-075/003
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:02:34. **Bukatu**: 00:03:33
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Anaietako bat gerran hil zen, itota, Balear Uharteetan.

3. II. Errepublika Mutrikura heldu zenean

- **Erref**: MUT-075/004
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:03:33. **Bukatu**: 00:05:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:
II. Errepublika aldarrikatu zenean jolasean zebiltzan eta kalean zehar oihuka hasi ziren.

4. Mutrikun babes bila, gerra hasi zenean

- **Erref**: MUT-075/005
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:05:10. **Bukatu**: 00:06:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Gerra hasi zenean, nahiz eta haurrak izan, bazekiten zer gertatzen zen. Mutrikura jende ugari joan zen haien herrietatik ihesi.

5. Mokillanekuenera legatzak eramaten

- **Erref**: MUT-075/006
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:06:50. **Bukatu**: 00:07:57
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak

Laburpena:
Rosarioren aita arrantzalea zen eta osabarekin Gran Solen ibiltzen ziren. Osaba Ziriako patroia zen. "Mokillanekuak" taberna zuten Barrenkalean eta bertara legatza eramaten zuten.

6. Errazionamendua gerra garaian

- **Erref**: MUT-075/007
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:07:57. **Bukatu**: 00:10:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Errazionamenduaren bila joaten ziren udaletxe azpiko eskoletara. Zakuak nola betetzen ziren janariz. Behin tiroketa bat egon zen errazionamenduaren bila joan zirenean.

7. Nazionalak Irisarretik behera; Sinboako babeslekuak

- **Erref**: MUT-075/008
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:10:08. **Bukatu**: 00:12:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Nazionalak Irisarretik heldu ziren Mutrikura. Sinboako babeslekua.

8. Olio eskasia

- **Erref**: MUT-075/009
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:12:10. **Bukatu**: 00:13:01
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Alondegira olio bila joaten ziren. Galtzerdiekin olioa batzen zuten.

9. Artoa eta garia ehotzen

- **Erref**: MUT-075/011
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:13:07. **Bukatu**: 00:14:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Artoa eta garia errotan ehotzen zuten eta ia Mendarora arte joaten ziren. Amak taloak egiten zituen. Atxukarro baserriak errota zuen eta guardia zibilak kontrolak egiten zituen.

10. Soldadu italiarrak "Txurrukaneko" etxian

- **Erref**: MUT-075/012
- **Iraupena**: 0:00:36. **Hasi**: 00:14:10. **Bukatu**: 00:14:46
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
"Txurrukaneko" etxean soldadu italiarrak egon ziren. "Al Italiano" eta "El Abisinio" abesten zuten haiekin.

11. Miliazianoak igandetan pasatzen ziren, beti armatuak

- **Erref**: MUT-075/013
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:14:46. **Bukatu**: 00:16:14
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak

Laburpena:
Miliziano emakume eta gizonezkoa zeuden. Ordura arte Rosariok ez zuen inoiz emakumerik ikusi galtzak jantzita. Igandetan, errazionamendu egunetan, ikusten zituzten Saturraranera eramango zituzten presoekin batera. Armatuak joaten ziren.

12. Tropa ezberdinak Mutrikun

- **Erref**: MUT-075/014
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:16:14. **Bukatu**: 00:19:27
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Nazionalak Mutrikun sartu aurretik, komentuko mojek kanpaiak jo zituzten, errepublikanoek bertan sartu nahi zutelako. Arratsaldean, nazionalak sartu ziren Irisarretik behera. Tropa ezberdinak egon ziren Mutrikun. Astigarraganeko etxean, soldadu nafarrak egon ziren. Erro-ri buruz hitz egiten du.

13. Salaketak eta fusilamenduak

- **Erref**: MUT-075/015
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:19:27. **Bukatu**: 00:21:52
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Etxean herriko giro politikoaz hitz egiten zen. San Juan Txikiren hilketari buruz asko hitz egin zen herrian. Salaketa baten ondorioz hil zuten. Herriko emakume bat ere Donostian neskame zegoela fusilatu zuten, salaketa bat eta gero.

14. Erdiko kalean, kartzela

- **Erref**: MUT-075/016
- **Iraupena**: 0:03:11. **Hasi**: 00:21:52. **Bukatu**: 00:25:03

- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Erdiko kalean kartzela egon zen. Etxearen izena. Aita bertan preso egon zen, nazionalak herrian sartu aurretik. Kokapena. Zaintzaileak herriko jendea ziren.

15. Don Pelayo eta bere maitalea

- **Erref**: MUT-075/018
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:25:39. **Bukatu**: 00:28:41
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Formatzera eta tropak izatera jolasten zuten meza eta gero. Don Pelayo eta bere maitaleari buruz. Maixako etxea.

16. "Pelayuak"

- **Erref**: MUT-075/020
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:30:42. **Bukatu**: 00:33:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
"Pelayuak" zer ziren. Elizara joateko berezi jantzi eta elizara formatzen joaten ziren.

17. Gerraosteko errazionamendua

- **Erref**: MUT-075/021
- **Iraupena**: 0:03:48. **Hasi**: 00:33:50. **Bukatu**: 00:37:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerra garaian eskolara joaten jarraitu zuten. Eskolen kokalekua. Errazionamendua gerraostean.

18. Garai batean zabor gutxiago sortzen zen

- **Erref**: MUT-075/022
- **Iraupena**: 0:00:41. **Hasi**: 00:37:38. **Bukatu**: 00:38:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Ingurugiroa » Zaborren kudeaketa

Laburpena:
Garai batean askoz ere zabor gutxiago sortzen zen.

19. Eskola utzi eta eskabetxera

- **Erref**: MUT-075/023
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:38:19. **Bukatu**: 00:39:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Eskolan ibili zen 13-14 urtera arte eta eskabetxean lanean hasi zen.

20. Gerrako garaileen jarrera herrian

- **Erref**: MUT-075/024
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:39:40. **Bukatu**: 00:42:33
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerraosteko liskarrak herritarren artean. Garaileen jarrera.

21. Gerra ostean, alderdi politiko guztiak desagertu ziren

- **Erref**: MUT-075/026
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:43:25. **Bukatu**: 00:46:29
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak

Laburpena:
Osinaldeko goialdean zegoen errepublikanoen egoitza. Gerra aurreko alderdi politikoak. Gerra ondoren, denak desagertu ziren.

22. Herria hartzen zutenean, kanpaiak

- **Erref**: MUT-075/028
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:46:36. **Bukatu**: 00:48:06
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:
Nazionalak herrira sartzen ziren egunaren urteurrenean kanpaiak jotzen zituzten. Zigorrak.

23. Francoren bisita Mutrikun

- **Erref**: MUT-075/029
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:48:06. **Bukatu**: 00:49:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Elizaren jarrera frankismoarekiko. Franco Mutrikura joan zenekoa. Elizan egin zen ekitaldi bat.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com